

Referat for møde i Det Grønne Råd i Svendborg Kommune

**mandag den 8. januar 2024,
kl. 15.30-17.30**

Svendborgvej 135, Vester Skerninge (Mødelokale 1 og 2)

Fraværende: Lasse Ussing (Naturvejlederforeningen), Thomas Bjørneboe Berg (Naturama), Niels Andersen (Dansk Ornitologisk Forening).

Deltog:

Navn	Repræsentanter
Allan Mortensen	Fyns Familielandbrug
Anni Borup	Naturstyrelsen Fyn
Bo Egelund	NOAH
Christian Ahlefeldt Laurvig Lehn	Dansk Skovforening
Christian H. Vesterager	Patriotisk Selskab
Flemming Madsen	Plan- og Lokalsamfundsudvalget (A)
Hans Jakob Clausen	L&F Centrovice
Ella Maria Bisschop-Larsen	Dansk Botanisk Forening
Jacob Foged	Danmarks Jægerforbund
Jens Fabricius	Cyklistforbundet
Jesper Kiel	Teknik- og Miljøudvalget (Ø)
Jakob Humaidan	Svendborg Sportsfiskerforening
Marianne Wedderkopp	Klima, Natur og Miljø, SK
Michael Mortensen	Svendborg Museum
Ninna Larsen	Friluftsrådet
Per Rygaard	Klima, Natur og Miljø, SK
Poul-Ivan Ikkala	SK, Trafik og Infrastruktur, SK
Rasmus Elmquist Casper	Geopark Det Sydfynske Øhav
René Lund Chetronoch	Danmarks Naturfredningsforening
Søren Hansen	Svendborg Vandløbslaug
Mette Serup	Trafik og Infrastruktur, SK
Arne Bruun	Klima, Natur og Miljø, SK
Liselotte Kæmpe (Referent)	Klima, Natur og Miljø, SK

1. Godkendelse af dagsorden. *Godkendt*

2. Opfølgning på sidste møde den 13. september 2023 v/ Per Rygaard

- Redegørelse for u- og udmatrikulerede grøftekanter.

Se Bilag: *Til Det Grønne Råd 8. januar 2024 – inkl. Oplæg til Workshop om revision af Natur og Friluftsliv.*

Ella Maria: Der er ingen opgørelse fra Geodatastyrelsen? (Ella Maria: "Min bemærkning gik på, at Geodatastyrelsen i år har sendt besked ud til lodsejere om vejarealets andel af en fællesmatrikel, som led i fastsættelse af ny grundskyld." Red. indsat efter udsendelsen af referatudkast).

Hans Jakob: Info ift. Ejendomsvurderingen.

Christian A. (Chr. A): Der hvor der er, matrikel hen over vejen. Her må man ikke sprøjte. Selv på grusveje privatfællesveje ud til golfbanen fx Det er ikke altid, at bønderne respekterer det. Kunne kommunen få sat penge af til at få udmatrikuleret? Så har Landinspektøren en håndbog, han kan henvise til.

Jesper: Rette henvendelse til Geodatastyrelsen, for at undgå konflikter.

Flemming: Findes der et kort over det?

Poul Ivan: Jf. link på PP til KortInfo – indtast adressen, så kan man se om arealet er udmatrikuleret.

- Fælles informationskampagne om bekæmpelse af bjørneklo og evt. pileurt.

Poul-Ivan: Vi får lavet en kampagne, der sendes ud til lodsejere via e-Boks. Vi følger op inden sæsonen begynder.

Hvordan man kan bekæmpe bjørneklo på egen grund. Kommer ikke i e-Boks, men der kommer information via hjemmeside og digitalt materiale, som I kan linke til og sprede til jeres netværk.

Ninna: Hvordan kan man bekæmpe bjørneklo og pileurt?

Jesper: Det kan vi ikke nå at gennemgå i dag.

- Fælles informationskampagne omkring biodiversitet i grøftekanter og slåning.

Bilag-side 3-4

Ella Maria: Fint med en kampagne. Jeg har tidl. lavet undersøgelser langs grøftekanter med Jan Heilmann (også Dansk Botanisk Forening). Vi har oplevet, at der er mange, der er vældige aktive med deres havetraktor og slår grøftekanterne, så det går ud over de artsrige vejkanter. Måske kunne man få dem til at hjælpe? (Red. Med at bekæmpe bjørneklo og Pileurt) (Ella Maria: "Jeg har sammen med Jan Heilmann stået for undersøgelsen. Min bemærkning gik på, at udover en uheldig slåning fra kommunens entreprenør, har vi oplevet Derfor er det vigtigt, at en kampagne går dels til lodsejere og andre, som slår vejkanterne uretmæssig. Jeg har ikke foreslået at de kunne bekæmpe bjørneklo og pileurt. Botanisk forening vil i samarbejde med DN Svendborg gerne deltage i en kampagne." Red. indsat efter udsendelsen af referatudkast).

Poul-Ivan: Hvis der nogen, der er friske på at lave en video om ikke at slå grøftekanterne, så de kan blive artsrige. Så er man meget velkommen til at sende materialet til Mette Serup – Trafik og Infrastruktur mette.serup@svendborg.dk Mette er tovholder på oplysningskampagnen om biodiversitet i grøftekanter og slåning. (Lasse Ussing – Naturvejlederforeningen var ikke til stede på mødet men har efterfølgende tilkendegivet at han gerne vil deltage i arbejdet med at udvikle kampagnen.)

3. **Meddelelser/kort nyt** – Ingen meddelelser.

4. **Natura 2000-handleplaner. Kommunen gennemgår forslag til handleplaner for Sydfynske Øhav, Rødme Svinehaver og Søer ved Tårup og Klintholm.**

Arne Bruun – Miljøtekniker – Klima, Natur og Miljø: Gennemgik bilag fra side 6.

Arne: Vi havde stillet Det Grønne Råd i udsigt, at vi kunne nå at drøfte Natura 2000-handleplanerne, før fremsendelse af forslag til udkast til politisk behandling. Men i forhold til tidsfrister i forbindelse med politisk behandling i nogle af de andre kommuner, har vi dog måttet sende forslag til politisk behandling før jul, og må derfor henvise til den egentlige høring af udkast til Natura 2000-handleplanerne. Planerne sendes i 8 ugers høring den 29. februar.

Chr. A.: Nr. 120 er Fredskov.

Arne: Vores handleplaner er eksklusiv de områder, Naturstyrelsen ejer. Vi udfører normalt mere end det vi forpligter os til via handleplanerne.

Flemming Madsen: Hvordan sikre digerne? Hjortø er digerne væk?

Arne: Det optimale er at sikre vandhullerne mod oversvømmelse, men det er dog en overkommelig opgave at pumpe saltvandet af vandhullerne.

Chr. A: Hvad med fredskov? Skal det sendes til styrelsen eller kommunen?

Arne: Det må jeg vende tilbage med svar på.

Efterfølgende svar fra Arne Bruun:

Høringssvar til forslag til handleplan vedr. fredskov skal sendes til den myndighed, der er tovholder for handleplanen. Svendborg kommune er tovholder for planerne vedr. Tårup - Klintholm, Rødme Svinehaver og Det Sydfynske Øhav, mens Miljøstyrelsen (og ikke Fåborg Midtfyn Kommune, som vi sagde på mødet) er tovholder for handleplanen Skove og søer syd for Brahetrolleborg.

5. **Revision af Natur og Friluftsliv (https://www.svendborg.dk/sites/default/files/PDF/natur_friluftsliv_vedtaget_enkelt_190603.pdf). Rådet kom på sidste møde med en række anbefalinger til revisionen af Natur og Friluftsliv, som gik videre til Teknik- og Miljøudvalget i forbindelse med udvalgets beslutning om revisionens omfang samt proces- og tidsplan (møde den 9. november 2023 pkt. 13: <https://www.svendborg.dk/dagsorden/teknik-og-miljoeudvalget-09-11-2023>).**

Teknik- og Miljøudvalget besluttede med hensyn til revisionens omfang:

- Opbygningen bibeholdes.
- Udviklingsstrategiens vision, målsætninger og signaturprojekter indarbejdes.
- Beskrivelserne og handlingerne opdateres med bl.a. viden fra undersøgelsen af biodiversiteten.
- Natursyn og balance mellem benyttelse og beskyttelse tydeliggøres.
- Indsatsområdet Formidling gives særlig opmærksomhed.

- Elementer fra Klimahandleplanen indarbejdes. Det overvejes om klimarelaterede naturindsatser skal være et nyt indsatsområde.
- Relevante Geopark-indsatser indarbejdes.
- Udviklingsplan for Fyns Turisme understøttes.
- Handlingerne præciseres og prioriteres.

Teknik- og Miljøudvalget besluttede med hensyn til proces- og tidsplan:

Januar 2024: Workshop i Det Grønne Råd.

Første kvartal 2024: Inddragelse af interne afdelinger.

Første kvartal 2024: Kontakt til lodsejere.

Andet kvartal 2024: Ekskursion med Det Grønne Råd til udvalgte områder med forslag til handlinger (kunne blive den 27. juni).

Tredje kvartal 2024: Forslag til revideret strategi for Natur og Friluftsliv forelægges Teknik- og Miljøudvalget.

Tredje kvartal 2024: Forslaget sendes ud i offentlig høring.

Fjerde kvartal 2024: Revideret strategi for Natur og Friluftsliv forelægges Teknik- og Miljøudvalget, Økonomiudvalget samt Kommunalbestyrelsen til godkendelse.

Revisionen har fokus på handlinger. På mødet den 8. januar vil vi derfor bede om jeres input til hvilke handlinger, som I vil anbefale, at kommunen arbejder videre med inden for hvert indsatsområde: Naturpleje, Biodiversitet og sammenhængende natur, Skove, Blå natur, Bynatur, Friluftsliv og Formidling. Kom gerne med konkrete forslag. Vi vil også gerne have jeres input til en prioritering på tværs af indsatsområderne.

Per gennemgår bilag fra side 16.

Ella Maria:

1: Evaluering fra 2018-nu?

2: Strategien kun frem til 2026 – Økonomien? Hvordan kan man nå det? (Ella Maria: Mit spørgsmål gik på, om der overhovedet er midler i budgettet til at imødekomme de ønsker, vi kunne have, og om det kan gennemføres på to år? Red. indsat efter udsendelsen af referatudkast).

Per: Perioden fra 2021-23 kommer vi til at fremlægge til TMU.

Jesper: Budgettet er ca. 1 mio. pr. år i fire år (Naturgenopretning i relation til biodiversitet). De var lige ved at ryge ud. Vi har behov for at prioritere hvilke punkter, der er vigtigst. Vi når næppe alt hvad der står i planen, derfor skal vi prøve at lave en prioritering.

Søren: 1 mio. til nye ting fint, men hvad med det, der allerede kører?

Per: Jeg har ikke tallet på mig, der er vedligehold på driftskontoen. Men det er selvfølgelig et problem, hvis man bliver ved at anlægge og ikke sætter penge af til vedligehold.

Jakob: Og hvad med ny natur?

Jesper: 1 mio. er primært til biodiversitet.

Per: Så jeg pointerer, at man meget gerne må sætte tal på sine post-its ved Workshoppens Stationer, så vi ved, hvordan I ønsker prioriteret. (Bilag side 27-30).

Gennemgang af DGR's Post-its prioriteringer i Plenum efter Workshopen: (Se fotodokumentation).

Station 1 – Naturpleje & Blå Natur - Marianne

- Åbne vandløb
- Større naturprojekter gennemføres
- Vand: De sidste ugers meget regn, kig på spildevand og overløb
- Mange gode sedler

Station 2 - Biodiversitet og sammenhængende naturområder & Formidling - Arne

- Biodiversitet: Stor variation i prioritering.
- Formidling:
René: Nye tiltag: Inddrage borgere til at formidle den gode historie, som SK kan være med til at facilitere – fx Vejstrup Ådal, hvor der kommer mange mennesker. Ture er ikke længere prioritet fra SK som før hen.

Station 3 - Skove & Bynatur - Mette

Prioritering jævnt fordelt

- Åbne vandløb
- Skabe forbindelser fra byen og ud i naturen
- Mere skov og natur, der hvor der er flest folk

Skove:

- 11 stemmer til sammenhængende udvikling af biodiversitet
- Inspirationsdage for skovejere

Station 4 – Friluftsliv - Per

- Meget om sløjfer i stier
- Øget adgang til natur
- Beskyttelse af natur
- QR koder formidling
- Væk med skilteskov (der skal vedligeholdes) samles ved QR kode

Afrunding på Workshop:

Per: Hvad synes I om formen?

Ninna: For stressende

Christian v.: Meget intensivt

Chr. A: Fint, at det gik lidt hurtigt

Jesper: Hvis I kommer i tanke om noget, I ikke fik skrevet, så send det til mari-anne.wedderkopp@svendborg.dk senest den 31. januar.

Vi tager et møde, en 2. runde ift. Natur- og Friluftsliv - et ekstra DGR-møde, hvor vi samler op.

6. Fastlæggelse af datoer for de øvrige møder og ekskursion i 2024.

Forslag:

Tirsdag den 7. maj kl. 12-14: Møde – kl. 14-18: Ekskursionens tema er skovrejsning og vi besøger Skovrejsningsprojekt Lundager Skov ved Assens.

Anni: Der er rigtig meget vi kan tage fat på derude.

René: Fint med Assens, har netop haft besøg af Jannik Seslef (Red. Projektleder og forandringsagent på udtagningsprojekter) fra Assens Kommune. De er nået langt med deres natur projekter. Kunne turen være en kombination af skovrejsning og vådområder i Assens Kommune?

Ella Maria: Vådområde projektet kan vise, hvordan man kan hjælpe både natur, klima og CO₂. (Ella Maria: "vandmiljø i stedet for CO₂." Red. indsat efter udsendelsen af referatudkast).

Jesper og Per: Det bliver en bustur til Assens.

Anni: Måske mindre tid til møde og mere til turen?

Chr. A: Fantastisk med Interaktion mellem det offentlige og det private.

Bo: Museet er også inddraget. Jannik er rigtig god til at formidle og "sælge".

Rasmus: Kan noget af mødetiden bruges i bussen?

Per: Jeg kontakter Jannik og hører, om han kan deltage.

Flemming: Der er PLU møde 7. maj, så jeg kan ikke komme med.

Vi kigger på ny dato: Ny dato i stedet for 7. maj: Ekskursion 15. maj kl. 12-18

August/September: Kom gerne med konkrete forslag til lokation og dato. På sidste møde blev det besluttet, at rådets medlemmer kommer med forslag til besigtigelser/Besøg, som kan belyse organisationens interesser ind i Det Grønne Råd. Denne dag mødes rådet direkte på lokaliteten. Der skal helst være mulighed for, at en del af mødet kan afholdes indendørs.

Chr. A:

1: Lokation Grusgrav reetablering, to moser, naturskov samt arkæologi + Faunapassage.

2: Lokation Hvidkilde BNBO område, Hvidkilde Sø, Skovpolitik ift. meget gamle træer, havørn, Cykelsti, biotoparealer.

Begge steder kan skaffes vogn til at køre i terrænet.

Michael: 1 er der Maglemose kultur og har fundet 10.000 år gamle stolpehuller. Meget lidt muldjord, kun fra plantede træer. Derunder lå flinten, og derunder ral, derunder ny periode. Som et af de eneste steder i DK alle lagene fra Maglemosekultur. Det er ude på marker ned til vandløb, men det er molesteret, man finder kun flinten. Helt unikt. Der kommer et forskningsprojekt.

Chr. A.: Også jagtpladser.

Ella Maria: Udbygget naturen, bynært og den omgivende natur. Der er i den grad mangel på det, bor i nærheden af Gudbjerg. Flere landsbyer, der ikke har mulighed for rekreative stier til den i forvejen sparsomme natur, nogle steder slet ingen natur. Behøver ikke være i Gudbjerg.

Flemming: Planlagt stisystem ved Hesselager, og hvis man kunne få erfaringer derfra.

Ella: Ja det kan sagtens vente med en ekskursion.

Per: Nemmere med dem, der allerede har mulighed for at stille mødelokalitet til rådighed. Vi tager fat i museet og Dansk Skovforening.

Onsdag den 4. dec. kl. 15.30-17.30

7. Eventuelt.

Rasmus: Spred budskabet – Der er Geopark Dage 9.- 12. maj

Bilag: Fotodokumentation af post-its fra workshop punkt 5.